

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU ISTUNGI PROTOKOLL nr 36

Tallinnas 19. mail 2004.

Algus 16.00, lõpp 18.00

Juhataja: Juhan Parts

Protokollija: Jane Soe

Võtsid osa TAN-i liikmed: Jüri Engelbrecht, Andres Keevallik, Toivo Maimets, Juhan Parts.

Teised osalejad: Kristjan Haller, Ain Heinaru, Ülo Kaasik, Kitty Kubo, Kalle Kukk, Raul Malmstein, Erki Peegel, Jane Soe, Rein Vaikmäe, Maria Värton.

KAVANDATUD PÄEVAKAVA:

1. Päevakava kinnitamine
2. 23. jaanuaril 2004 toimunud eelmise koosoleku protokoll – *kinnitamiseks*
3. Soome Teadus- ja Tehnoloogiapoliitika Nõukogu ja Eesti Teadus- ja Arendusnõukogu ühisistungi ettevalmistamisest (ülevalmistava komisjoni tööst ja läbirääkimiste tulemustest, ühisistungi materjalide tutvustamine) – *Raul Malmstein, valitsuse arendusnõunik, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajad – teadmiseks, teha ettepanekud töörühma liikmete osas...*
4. Teaduse-Arenduse eelarve aastaks 2005 (ministeeriumide plaanid, eelarveraamistik) – *Meelis Atonen, majandus- ja kommunikatsiooniminister; Toivo Maimets, haridus- ja teadusminister ning Taavi Veskimägi, rahandusminister - teadmiseks*
5. Teadus- ja arendustegevuse evalveerimise tingimused ja kord – *Toivo Maimets, haridus- ja teadusminister - kinnitamiseks*
6. Teaduse-Arenduse-Innovatsiooni strateegia ettevalmistamise tegevuskava – *Toivo Maimets, haridus- ja teadusminister – teadmiseks, töögrupi moodustamine*
7. Informatsiooni punktid:
  - teaduse rahastamise töörühma senisest tööst – *Toivo Maimets, haridus- ja teadusminister - teadmiseks;*
  - Tallinna Ülikool - *Toivo Maimets, haridus- ja teadusminister – teadmiseks;*
  - Kommentaarid ja seisukohad seoses Euroopa Komisjoni poolt avalikule arutelule esitatud dokumendiga “A new Action plan for innovation” – *Meelis Atonen, majandus- ja kommunikatsiooniminister - teadmiseks*
8. Kohal algatatud küsimused

1. Päevakava kinnitamine

J. Parts küsib, kas päevakava osas on ettepanekuid. Härra J. Aaviksood asendab härra Heinaru. Kuna märkusi ja ettepanekuid ei ole, loetakse päevakava kinnitatuks.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU OTSUSTAS:

1. Kinnitada Teadus- ja Arendusnõukogu 19. mail 2004 istungiks esitatud päevakava.

2. 23. jaanuaril 2004 toimunud eelmise koosoleku protokoll kinnitamine

J. Parts küsib, kas eelmise koosoleku protokoll osas on märkusi esitatud.

A. Keevallik seab kahtluse alla eelmise TANi istungi protokoll täpsuse päevakorrapunkti number 4 otsuse osas. Protokollis vormistatud otsus ei kajasta koosolekul kokku lepitut.

R. Malmstein teeb ettepaneku võtta 23. jaanuari protokoll teadmiseks ja lükata kinnitamine järgmisele TANi istungile pärast helisalvestise ülekuulamist.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU OTSUSTAS:

2.1 Võtta Teadus- ja Arendusnõukogu 23. jaanuaril 2004 toimunud eelmise istungi protokoll teadmiseks.

2.2 Kuulata üle 23. jaanuaril toimunud koosoleku protokoll ja tuvastada, kas helisalvestus vastab kirjalikule protokollile. Sellest tulenevalt kinnitatakse 23. jaanuari protokoll järgmisel TANi istungil.

3. Soome Teadus- ja Tehnoloogiapoliitika Nõukogu ja Eesti Teadus- ja Arendusnõukogu ühisistungi ettevalmistamisest (ülevaade ettevalmistava komisjoni tööst ja läbirääkimiste tulemustest, ühisistungi materjalide tutvustamine)

R. Malmstein andis ülevaate 26. mail Soomes toimuva Soome Teadus- ja Tehnoloogiapoliitika nõukogu ja Eesti Teadus- ja Arendusnõukogu ühisistungi ettevalmistava töögrupi töö tulemustest ja saavutatud kokkulepetest. Selle päevakorrapunkti raames on vaja langetada kaks põhimõttelist otsust:

- Esiteks, ühisistungi jätkuks töörühma moodustamisest. Töörühm jälgib kokkulepitud tegevuste realiseerimist ja koostab järgmise aasta teises pooles raporti mõlema poole nõukogude liikmetele. Vajadusel teeb ettepaneku ka uue ühisistungi korraldamiseks. TANi otsus edastatakse Soome poolele, et nad saaksid ette valmistada nimelise otsuseprojekti,
- Teiseks tuleb üle vaadata peaministrite ühisavaldus.

R. Malmsein informeeris TANi liikmeid tehnilistes küsimustes, mis on seotud 26. mail toimuva ühisistungiga. Ta palub kõigil Soome sõitjatel edastada talle informatsioon, millega sõidetakse ja mis kell jõutakse Soome, kuna Soome peaministri büroo protokolliosakond korraldab seal liikmete transpordi. R. Malmsein palub kõigil TANi liikmete olla Helsingis kohal hiljemalt 9.45.

R. Malmsein teeb ettepaneku kuulata ära Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajate kommentaarid sisuliste punktide osas.

T. Maimets tutvustab Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi HTM) poolt ette valmistatud kaheksa punktilist koostöökava. Tema sõnul põhineb ettevalmistatud

koostöökava kahe töögrupi kohtumisel langetatud otsustele. Lisaks on HTMis töörühm, kes nende teemadega on tegelenud. Koostööpunktid, mida ühisistungil arutatakse on järgmised:

1. Teaduse Tippkeskuste vahelise koostöö edendamine.
2. Doktorikoolide väljaarendamine.
3. Ühised teadusprogrammid, eriti on siin silmas peetud soome-ugri keeli ja kultuuri.
4. Teaduse evalvatsioon (ekspertide vahetus, metoodika ja meetodite arendamine).
5. Ühine koostöö riigi teadusraamatukogude vahel, eelkõige elektroonilise raamatukogunduse alal.
6. Koostöö teaduslike IT võimsuste (serverivõimsused) väljaarendamisel.
7. Teadus- ja arendustegevust rahastavate organisatsioonide ühisseminar.
8. Koostöö erinevates mitmepoolsetes programmides Euroopa Liidus ja Läänemeremaade koostöö raames.

T. Maimets sõnul on kõik need kaheksa teemat suhteliselt hästi läbi töötatud ja tema hinnangul on need teemad, kus me võime oluliste kokkulepeteni jõuda.

J. Engelbrecht küsib, mida tuleks sõnavõtu käigus veel rõhutada? Kas tuleks midagi täiendavat lisada või rõhutada mõnda neist teemadest eraldi?

T. Maimets lubas kaaluda ja siis teada anda.

J. Parts küsib, kas senine ettevalmistustöö ja järgnevalt töörühma moodustamine on piisav, et tagada kokkulepitud punktide elluviimist? Kas on olemas oht, et need kokkulepped jäävad ainult paberile?

T. Maimets on arvamusel, et kuna enamus punktide sisust sõltub ikkagi konkreetsetest inimestest, kes nende teemadega tegelevad, siis ei jää need niisama. Nende teemadega ei ole seotud ainult teadlased vaid ka ministeeriumi ametnikud. T. Maimets on kindel, et kokkulepitu ei jää ainult paberile. Pigem tuleb siin küsida, mida me saame riiklikul või poliitilisel tasandil lisaks juba olemasolevale koostööle.

K. Kubo teeb ettekande teisest sisulisest alateemast, mis on ühisistungi päevakorras - tehnoloogiaprogrammid ja innovatsioon. Materjalide kokkupanemisel alustati kõigepealt sellest, et minister M. Atonen palus innovatsioonipoliitika komisjoni liikmetelt sisendit ja selle põhjal pandi vastavad punktid paika. K. Kubo nentis tõsiasja, et punktide kokkupanek ei olnud sugugi lihtne. Teatavasti saab koostöö hoo sisse siis, kui mõlemal poolel on huvi.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusel (edaspidi EAS) on Soomes vasteks TEKES. Kuid ministeeriumide töö riikides on siiski erinev. Viimane tuleneb riikide majanduse erinevast tasemest ja väljakutsetest. Kui Eestis tegeleb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi MKM) praktiliselt programmide poole väljatöötamisega, siis Soomes tegeleb ministeerium sisuliselt ainult strateegiliste poliitiliste uuringutega.

Innovatsiooni punktid, mis ühisistungil arutusele tulevad on järgmised:

1. Tehnoloogia- ja innovatsioonipoliitika koordineerimine.

2. *Foresight* programm.
3. Tehnoloogiaprogrammid.
Seda punkti on tegelikult ka ülikoolid rõhutanud. Tehnoloogiaprogrammid on Soome poliitika üheks oluliseks instrumendiks, aga meil täna sellisel kujul programme veel ei ole. Ühelt poolt on võimalus taotleda Soome programmide avamist Eesti partneritele. Teine variant on ühisprogrammide avamine, kusjuures kumbki osapool rahastab omapoolseid taotlusi.
4. Tehnoloogia ja innovatsiooniprojektide ning programmide finantseerimise tehniline menetlemine ja menetlusprotsesside ühtlustamine, sisuliselt EASi ja TEKESe vahelise koostöö tõhustamine.
5. Multilateraalsete koostöösidemete tõhustamine Euroopa Liidu institutsioonides ja koostöövõrgustikes.
6. Regionaalsete, Baltimeremaade või Helsingi-Tallinn piirkonna initsiatiivide edendamine. Soome poolega jõuti ühisarvamusele, et nende kahe viimase raamprogrammi projektidel on väga oluline osa, eriti ühisprojektidel.

A. Heinaru teeb ettepaneku lisada võimaliku koostöö temaatikasse nn. kiirendi idee. A. Heinaru on kokku puutunud selle kontseptsiooniga USA's. Idee tuleb teadlastelt, raha aga mujalt. Põhimõte on selles, et teadlased ei tohi tegeleda müügiga. A. Heinaru lisab, et seda põhimõtet loetakse ülemaailmselt teaduse realiseerimise parimaks võimaluseks.

J. Parts küsib, kas see läheb mingil määral kokku ka klasterdusega? Kuidas ja mida arvavad sellest asjatundjad?

R. Malmstein leiab, et see mõte on hea. Samas pole vast mõtet seda siia sisse kirjutada, sest neid teemasid saab ka hiljem juurde lisada. 26. mai ei ole piiritõmbamise aeg ühistegevuse teemade kokkuleppimise osas. Teadaolevalt tegeleb Soomes ka teadmiste kommertsialiseerimisele suunatud ettevõtmine ja nad on selgelt väljendanud huvi koostööks. Ainult, et millises raamis, seda tuleb täpselt konkretiseerida.

J. Parts küsib, kas on veel ettepanekuid ühisseminari päevakava ja tegevuskava osas? Milline on TANi liikmete arvamus peaministrite ühisavalduse kohta? J. Parts viitab ühisavalduses märgitud ekspertrühmale, mis on plaanis moodustada ja ootab ettepanekuid ekspertrühma liikmete osas?

R. Malmstein ütleb taustaks niipalju, et Soome pool nimetab tõenäoliselt liikmeteks Soome Akadeemia presidendi ja TEKESe presidendi. Lisaks on kaasatud ekspertrühma töösse ka põhiraakendusüksused ja alalised TANi sekretärid.

A. Keevallik teeb ettepaneku nimetada üheks liikmeks Jüri Alliku.

J. Parts palub ka ettepanekuid tehnoloogia valdkonnas.

K. Kubo teeb ettepaneku tehnoloogia valdkonnas nimetada EASi juhatuse liikme Alar Kolgi.

J. Parts avaldab kartust, et kas Eesti poole esindus ei jää liiga nõrgaks, kui Soome pool nimetab enda esindajateks presidendi tasandil inimesed.

R. Malmstein on arvamusel, et kui see esindus jääb nõrgaks, siis võib ju TANst veel kedagi lisaks nimetada.

J. Parts kinnitab, et R. Malmstein on nagunii ekspertrühmaga seotud ja samuti R. Vaikmäe ja K. Kubo.

A. Keevallik on veendunud, et tehnoloogia poole esindaja peab kindlasti olema EASst. Teaduse poolelt on vaja kedagi akadeemilist, näiteks härra Martin Zobel, Tartu Ülikooli professor.

J. Engelbrecht kiidab valiku heaks.

J. Parts teeb R. Malmsteinile ülesandeks võtta nimetatud isikutega ühendust ja leppida kokku nende osalus ekspertrühmas.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU OTSUSTAS:

- 3.1. Võtta teadmiseks ülevaade Soome Teadus- ja Tehnoloogiapoliitika Nõukogu ja Eesti Teadus- ja Arendusnõukogu ühisstungi ettevalmistamise käigust ja kiita heaks ühisstungi läbiviimiseks ettevalmistatud materjalid.
- 3.2. Ekspertrühma liikmeteks nimetada Alar Kolk ja Martin Zobel.

4. Teaduse-Arenduse eelarve aastaks 2005 (ministeeriumide plaanid, eelarveraamistik).

T. Maimets tutvustab eelarvestrateegia eelnõu versiooni. Kava koostamisel lähtuti Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegias 2002-2006 kavandatud teadus- ja arendustegevuse kulutuse kasvudest. Järgmisel aastal peab see jõudma 1,3% SKPst, arvestades seejuures ka SKP kavandatust kiiremat kasvu täpsustatud prognoosi alusel.

Arvestatud on ka vajadust finantseerida piisavas mahus just neid T&A kulutusi, mis annavad panuse rahvusvaheliselt aktsepteeritavasse T&A indikaatorisse vastavalt Eurostat'i ja OECD reeglistikule. Taotletud kogukasvust - 153,3 mln EEK – on selliste kulutuste finantseerimiseks kavandatud 140 mln EEK. Suurem osa ülejäänud taotletavast kasvust, umbes 11 mln EEK, on ette nähtud teadusraamatukogudele.

Käesolevasse eelarve taotluse versiooni on lülitatud ka baasfinantseerimine ja doktorandide stipendiumid. Kuigi T&A finantsmeetmete ümberkorraldused ei ole veel lõplikul kujul formuleeritud, on nii baasfinantseerimise kui doktorandi stipendiumite käivitamine leidnud üldise heakskiidu, mistõttu arvestati nende meetmetega juba eelarve strateegia koostamise faasis. Eelarve kavale on lisatud ka teaduse valdkonna meetmete kirjeldus, mis esitati Rahandusministeeriumile (edaspidi RM) koos eelarve strateegiaga.

T. Maimets rõhutas, et HTMi eelarve strateegia pikaajalised arengusihid on teadmiste baasi uuendamine, kõrge kvalifikatsiooniga ja motiveeritud spetsialistide olemasolu (see on kooskõlas teadmistepõhise ühiskonna vajadustega), teadusuuringute kvaliteedi ja efektiivsuse tõstmine, integreerumine Euroopa teadusruumiga, aastaks 2014 teadus- ja arendustegevuse alaste investeeringute kasv 3%-ni SKP-st.

K. Kubo tutvustas MKMi tehnoloogia- ja innovatsioonipoliitika eelarveprioriteete aastaks 2005, mis on järgmised:

1. Tagada käivitatud programmide adekvaatne finantseerimine:
  - T&A projektide toetuskeem (u 100-150 mln EEK aastas);
  - SPINNO programm (aastatel 2004-2007 kokku 65 mln EEK, sellest 2005 aastal 20 mln EEK);
  - tehnoloogia arenduskeskused (aastatel 2004-2006 kokku 300 mln EEK, sellest aastal 2005 84 mln EEK).
2. Tagada T&A infrastruktuuri programmi käivitamine plaanitud mahus (aastatel 2004-2006 kokku 400 mln EEK, aastal 2005 170 mln EEK pluss 25 mln EEK läbi HTM eelarve).

K. Kubo sõnul on oluline küsida, et kas 1,5 % SKPst on saavutatav? Strateegia finantstabelis on viide, mis tegelikult ütleb seda, et see on EL struktuurfondidele lisanduv. Jooksvatest programmides on oluline T&A üldine toetuskeem. Selle aasta algusest on taotlusi hakanud tulema massiliselt. Oluline muudatus on see, et teadusasutus saab taotleda rakendusuuringutele 100 %-st toetust. Varasemalt sai seda teha ainult ettevõttega koos.

2001. aasta lõpus käivitatud SPINNO programmi eesmärgiks luua ülikoolides ja T&A asutustes ettevõtlust toetav keskkond ning tõsta teadlaskonna motivatsiooni ja võimekust teadmisi ning teadustulemusi rakendada. Programm toetab teadusasutuste teadmiste ja tehnoloogia siirde alase võimekuse tõstmisele suunatud tegevusi, nt intellektuaalomandi kaitse, juhtimise, tehnoloogiateenuste, tööstussuhete jms arendamine ja pakkumine. Programmi esimesel etapil aastatel 2001-2003, kui koondeelarve oli 36 mln EEK, rahastati Tallinna Tehnikaülikooli SPINNO projekti - BioSpinno. Viimase näol oli tegu kõigi biotehnoloogia vallas tegutsevate T&A asutuste ja tugistruktuuride konsortsiumi ühistootlusega. Rahastati ka Tartu Ülikooli SPINNO projekti, kus partneriteks olid Eesti Põllumajandusülikool ja Tartu Teaduspark.

K. Kubo sõnul on positiivne, et aastal 2003 toimunud programmi vahhindamine sõltumatute välisekspertide poolt kinnitas programmi asjakohasust innovatsioonisüsteemis ning andis soovitusi programmi teise etapi kavandamiseks. Programmi teine etapp, mis hõlmab aastaid 2004-2007, on planeeritud eelarvemahuga 65 miljonit krooni. Taotlusvoor on hetkel käimas. Laiendatud on taotlejate ringi - uuendusena on programm avatud nüüd ka riiklikele rakenduskõrgkoolidele.

Valitsuse poolt 05.11.2002 heaks kiidetud Tehnoloogia arenduskeskuste programmi (programmi eesmärgiks on toetada strateegilise partnerluse teket teadlaskonna ja ettevõtete vahel) raames 2003. läbiviidud esimene projektikonkurss osutus edukaks: 14-s esitatud taotluses osales 70 ettevõtet, 50 instituuti või muud teadusasutust ning kümme muud organisatsiooni. Nimetatud partneritest 12 olid välisriikides registreeritud ettevõtted või teadusasutused. Kõigi taotluste maht kokku oli 855

miljonit krooni, millest 521 miljonit krooni taotleti EASst ning 334 miljonit krooni ulatuses lubasid taotlejad ise tehnoloogia arenduskeskuses läbiviidavat T&A-d finantseerida. Taotlustes planeeriti järgmise kolme aasta jooksul ellu viia 136 ettevõtluse probleemidele suunatud uurimistöo projekti. Nimetatud projektide raames planeeriti keskustesse kaasata 240 doktoranti ja magistranti.

Programmi juhtkomitee soovitusel valiti 14 taotluse hulgast finantseerimiseks välja kuus taotlust, mille esimese tegevusaasta finantseerimiseks on 2004. eelarves ette nähtud 48 mln EEK. Programmi kaasfinantseerimiseks on EASi eelarves aastateks 2004 – 2006 planeeritud 300 miljonit EEK.

M. Värton rääkis paari sõnaga, mis on praegu riigieelarve seis MKM-is. Tema sõnul on RMi pakkumine nii väikeettevõtluses kui ka T&A kokku ligi 240 milj krooni. Siisamaani oli M. Värtoni sõnul lähtekoht see, et ettevõtlus-eksport ja T&A jagunevad suhteliselt võrdselt. RMi pakkumine tähendab aga seda, et kahjuks ei saa uusi programme avada, eelkõige akadeemiline infrastruktuur on ohus. Selle stsenaariumi põhjal tuleb hoopis mõelda sellele, milliseid programme kinni panna. M. Värton tutvustas ka RMi mõttekäiku. Tema sõnul on lahkeheli selles, et eelarve on kassapõhine aga EASi eelarve ei ole. Kui EAS tahab kohustusi võtta, siis selleks peab ka eelarve olema kassapõhine ja seetõttu on EASil niinimetatud rahalisi vahendeid, mis on hetkel kohustustega kaetud. See kaetakse 2004. aasta teisel poolel kohustustega. Seega 2005. aasta alguseks näeme, et kõik need rahad on kohustustega kaetud ja hoolimata sellest, et nad on riigi kassas olemas, ei ole neid võimalik kuidagi kasutada. RMi ettepanek on, et EAS võiks muutuda kassapõhiseks. See eeldaks, et meile antakse riigieelarve seadusega kindlus, missuguse summa võime välja maksta ja millise summa osas võime kohustusi võtta.

Riigi seisukohalt oleks efektiivne, et selliseid sularahareserve eelarvereaal mitme aasta kaupa ei ole. Kui me jätkame sellise ettepanekuga nagu RM on teinud ja nn selget õigust kohustusi võtta suuremas osas ei tule, siis oleme väga tõsise probleemi ees. Minna soomlastele rääkima, et meil on 100 milj krooni, mille hulgas on kõik struktuurifondid ja nende kaasfinantseerimine ning Eesti riigi oma raha, pole aus. M. Värton rõhutas, et kohustuste võtmine puudutab ka paljusid teisi ministere, sest struktuurifondidega on mitmes valdkonnas mitmeaastased programmid ja seal on samamoodi need kohustuste võtmised ohus. Taotlejatele pole ka päris viisakas öelda, et me praegu lubame ja pärast otsustame ringi.

M. Värton on mures ka ülikoolide pärast. Näiteks kui akadeemilise infrastruktuuri osas ministerium teeb tingliku rahastamise otsuse, mis vaadatakse iga kord uuesti üle vastavalt riigieelarvele, siis poleks see päris õige.

J. Parts esitab küsimuse R. Malmsteinile, et kuhu me peaksime jõudma selles osas, sest eelarveprotsess käib ja valitsusele on tähtis, et strateegias “Teadmispõhine Eesti” kajastuvad numbrid ka realiseeruks. Meil on puudu teiste ministereumide taotlused, nt Põllumajandusministerium ja Kaitseministerium. Milline on olukord, kui neid numbreid vaadata?

K. Kubo nendib tõsiasi, et MKM on plussis ainult tänu struktuurifondidele. Riigieelarvest raha taotlemine raskendatud.

J. Engelbrecht leiab, et TANi peaks ükskord jõudma kõik ministeeriumid, nii et oleks näha kuidas üks või teine ministeerium oma T&A tegevust teostab.

J. Parts kiidab märkuse heaks.

R. Malmstein märgib, et praegu on olemas ministeeriumide taotlused, eelarvestrateegias välja käidud kontrollnumbrid. Kokkuleppel nende ministeeriumidega on võimalik need materjalid TANi liikmetele edastada. Strateegiliselt oleks vajalik kujundada TANis seisukoht, et milline oleks mõistlik otsusepunkt, mida võiks ka valitsus käsitleda.

J. Parts küsib, kas need ettepanekud, mida lisamaterjalid näitavad, on nn Teadmistepõhise Eesti tempo? Kui palju peab avaliku sektori osa olema SKPst vana SKP järgi?

R. Malmsteini sõnul on see tunnetuslik küsimus ja tervikstrateegia kujundamise üks aluseid. Eestis puudub tervikstrateegia. On väga palju eraldi teadusstrateegiaid, innovatsioon on viimastel aastatel juurde tulemas. Diskussiooni mõttes leiab R. Malmstein, et oleks vaja vaadata mõlemat poolt koos, lisaks rahanumbritele ka eeldatavat mõju, mida me tahame selle rahaga saavutada. Oluline on suunata raha eesmärgi täitmisele, mis sai ära märgitud ka peaministri ettekandes Riigikogus, et aastaks 2008 võiks olla riigi ja erasektori kulutused tasakaalus. R. Malmstein peab ise oluliseks selles kontekstis jätkuvalt tehnoloogia poole arendust, sealhulgas infrastruktuuri küsimusi. Ja mis puudutab teaduse poolt, siis tuleks mõelda, kuidas raha paremini teemade, valdkondade ja meetmete vahel suunata, et see toetaks majanduses erasektori investeringute kasvu.

J. Parts märgib, et teatud protsent SKPst on näitaja, millesse tuleb suhtuda ettevaatusega. Samal ajal, kuidas me ikkagi saame teada, kas avaliku sektori panus ja riigisektori panus toob siiski erasektori panuse kasvu?

K. Kubo ütleb, et kui vaadata statistikat, siis aastal 2001 oli äärmiselt oluline erasektori kulutuste kasv. 2002. kasv säilis ja ta lisab, et erasektori kasv on toimunud kiiremini, kui avalik sektor on oma kulutusi kasvatanud. Strateegia tegemise alguses oli see proportsioon umbes 28%, siis nüüd on see umbes 37%.

J. Engelbrecht lisab, et riigi osa on 54%, erasektori oma 33% ja 12% rahast tuleb välismaalt. Need on 2002. aasta tulemused.

J. Parts nendib tõsiasi, et keeruline on avalikkusele seletada, kui me isegi ei tea veel tegelikku lõppseisu.

R. Malmstein märgib, et siin on kaks aspekti, millele ta tahaks tähelepanu pöörata. Esiteks on tegemist väga pikaldase protsessiga ja teiseks näitab maailma praktika seda, et on vaja suurendada riigipoolseid kulutusi, mis ühel hetkel toob kaasa erasektori investeringute suurendatud mahu T&Asse. R. Malmsteini hinnangul pole praegu ühtset mehhanismi, kuidas soovitud tulemit saavutada aga see suund, mis on strateegiliselt paigas ja sellel baseeruv finantsprojektsioon peaks viima meid sellele lõppresultaadile oluliselt lähemale. R. Malmsteini arvates saab siin olla ainult TANi hinnanguline kollektiivne mõistus ja vastutustunne, mis peaks seda kindlust andma.

Ühegi uuringuga seda mehhanismi ei saa paika panna, statistika kajastab tulemust pika viitajaga.

A. Keevallik on optimistlik, kuna tema meelest on positiivne tendents ikkagi olemas, mis on väga oluline. Erasektori kulutused suurenevad ja seda teed tuleb edasi minna.

A. Heinaru toob poliitikutele ühe ideena välja, et 2004. aasta 14 milj kroonist tõsta üks rida Teadusfondi alla. Tema arvates oleks 5 kuni 10% palgatõus teadlastel mõistlik.

K. Haller tuleb eelnõu seisukoha juurde tagasi. Hiljuti ühel Eestis toimunud konverentsil vaadati läbi kümne liitva riigi teaduskulutuste erasektori ja riikliku sektori osakaalud. Eesti oli selles tabelis kolmas, edestades erasektori osakaalu poolest nt Portugali, kus on riikliku ja erasektori suhe 2:1-le, Eestis aga 5:3-le.

A. Keevallik esitab küsimuse K. Kubole soeses tehnoloogiaparkide ja inkubaatorite toetamisega. Riiklikust seisukohast vaadatuna on see äärmiselt oluline teema ja need numbrid, mida me siin näeme on kahetsusväärset väikesed. A. Keevallik arvab, et see on üks suund, kust saame hakata erasektorit mõjutama, et erasektor paneks rohkem raha T&A tegevusse. Siin ollakse põhjendamatult tagasihoidlikud. Potentsiaal on tegelikult olemas ja Eestis on tehnoloogiapargid ikka nigelas seisus võrreldes sellega, milline on seis edumeelsemates riikides. A. Keevallik leiab, et see on juba pikemat aega fookusest välja jäänud.

K. Kubo leiab, et investeringute rida läheb EASi ühe teise programmi, ettevõtluseinfrastruktuuri programmi alt. Inkubatsiooni real on nõ. pehmete teenuste osa. Muidugi on see poliitiline küsimus, kas riik peaks hakkama ehitama parkide infrastruktuuri, mida tegelikult põhjamaades teeb erasektor, või mitte.

A. Keevallik nõustub, kuid lisab, et riigi kulutused on seal ka ikkagi suuremad ja munitspaalkulutused on teised. Kui vaadata Soome linnasid, Turu või Helsingi, siis riigi osakaal on märkimisväärselt suurem.

K. Kubo rõhutab, et tuleb pöörata tähelepanu sellele, et see ei muutuks kinnisvara arendamiseks. Ta toob näitena Portugali ja Hispaania, kus on rannapiirkondades uhked klaasprojektid aga sees midagi ei toimu.

A. Keevallik märgib, et Eestis on firmade järjekord ukse taga tehnoloogia parkidesse. Näiteks võib võtta küberneetika-keemiainstituudi, kus on juba kaugelt üle 100 firma töötamas infotehnoloogia, boitehnoloogia, geenitehnoloogia alal.

J. Parts esitab küsimuse rektorile, et mis löiku peaks riik siis EASis toetama?

A. Keevallik on arvamusel, et riik võiks siin aidata ka kinnisvara arendust, infrastruktuuri välja arendamist. Toetada tuleks mitte ainult hoonetega vaid ka kõik see, mis seda ümbritseb. Sealt hakkab praktiline väljund tulema, sest nendes inkubaatorites on käive firmades miljardi ringis. A. Keevallik lisab, et kui praegu on jutt ühe tehnoloogiapargi ehitamisest (üks uus hoone umbes 8 000 m²), siis on juba tulemas 10 firmat, kes on praeguseks pinnad kinni pannud. See näitab veelkord, et erasektor on sinna tulemas, rõhutab A. Keevallik.

J. Parts kiidab märkuse heaks. Ja küsib, kuidas riik ja eraülikoolid koos töötaksid?

K. Kubo ütleb, et see kõik on õige, aga samas ei saa jätta tähele panemata eelarvepiiri. RM poolt koostatud eelarvestrateegia ei näe kahjuks MKM-ile ette suuremaid eelarvevahendeid, et saaks rohkem planeerida kulusid.

J. Engelbrecht nendib tõsiasja, et aastaid ollakse TANis sama olukorra ees. Me arutame üldpoliitilisi asju ja siis leiame, et strateegiatel on väga õiged eesmärgid, aga lõpuks oleme jälle nõiaringsis. J. Engelbrecht leiab, et TAN peab sellest ükskord välja tulema. Tema sõnul on praegu jälle olukord nii, et võtame aluseks küll, aga RMis tuleb piir ette. Need on head mõtted, mis on TANis heaks kiidetud T&A arendamiseks, aga kui me ei loo inimestele sihti, et asjad hakkavad liikuma, siis pole paljudel neist mõtet.

J. Parts arvab, et peame mõtlema, kuidas seda saavutada. Kuidas leida lahendus sellele, et eri valdkondade osakaalud oleks tasakaalus?

J. Engelbrecht märgib, et tehnoloogia ja innovatsiooni toetamine on probleem. Kui see nüüd läheb ikkagi poole väiksemaks, siis on see vastuolus meie põhimõtetega. TAN on alati olnud ühesel seisukohal, et T&A on valdkond kuhu tuleb investeerida, et asjad hakkaksid liikuma.

A. Keevallik lisab, et riigil ei ole teist alternatiivi ja see on ka selge suund, teadmispõhisele majandusele. 20-30 aastat tagasi Soomes hakati investeerima sinna, kust raha tagasi tuli, nt tehnoloogiapargid, haridus. Riik pani üles korraliku infrastruktuuri, kust hakkas lõpuks tulema ka väljund, lisas A. Keevallik.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU OTSUSTAS:

- 4.1. Võtta teadmiseks T&A eelarve seis aastaks 2005.
- 4.2. TAN peab oluliseks strateegia "Teadmispõhine Eesti" rakendamist ja strateegia finantsprojektsiooni aluseks võtmist eelarveliste eraldiste määramisel.
- 4.3. Anda R. Malmsteinile ülesandeks koostada koos ministeeriumide (Sotsiaalministeerium, Kaitseministeerium, Põllumajandusministeerium) ametnikega ülevaade T&A kuludest 2005. aasta eelarveprojekti ja esitada see järgmiseks TANi istungiks.

5. Teadus- ja arendustegevuse evalveerimise tingimused ja kord.

T. Maimets tutvustab eelnõud "T&A tegevuse evalveerimise tingimused ja kord". Käesoleva eelnõu koostamisel võeti aluseks Vabariigi Valitsuse 21. aprilli 1998 a määrus nr 83 "Teadus- ja arendusasutuste evalveerimise põhimõtted ja kriteeriumid". 2003. aastaga sai teadus- ja arendustegevuse evalveerimise üks ring läbi, käesolev eelnõu on vaheetapiks uut evalveerimisringi ettevalmistatavale määrusele. 2004. aasta esimesel poolel tehakse lõppenud evalveerimisringist kokkuvõtted ja uuringud ning saadud tulemuste põhjal ning kooskõlas kavandatud muudatustega teadus- ja arendustegevuse finantseerimissüsteemis algab 2004. aasta teisel poolel uue määruse

väljatöötamine. Seega on antud määruse näol tegemist teadus- ja arendustegevuse seadusest tuleneva nõude täitmisega ning vananenud määruse väljavahetamisega, mitte uueks evalveerimisringiks väljatöötatud evalveerimise tingimuste ja korraga.

T. Maimetsa sõnul on nimetatud eelnõu Teaduspoliitika komisjonis põhjalikult läbi arutatud ja viimasel komisjoni istungil tehtud täiendavad ettepanekud on eelnõusse sisse viidud.

J. Parts ootab ettepanekuid ja küsimusi.

A. Heinaru kiidab eelnõu muudatuse tegemise heaks, kuna evalveerimine on äärmiselt tähtis üritus.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU OTSUSTAS:

5.1. Kiita heaks eelnõu "Teadus- ja arendustegevuse evalveerimise tingimused ja kord".

6. Teaduse-Arenduse-Innovatsiooni strateegia ettevalmistamise tegevuskava.

T. Maimets tutvustab Teaduse-Arenduse-Innovatsiooni strateegia ettevalmistamise tegevuskava. Vastavalt T&A strateegias 2002-2006 "Teadmistepõhine Eesti" sätestatule, vaadatakse strateegia seisukohad läbi ja täiendatakse Vabariigi Valitsuse poolt TANi ettepanekute alusel iga kolme aasta järel ning olulised muudatused strateegias esitatakse heakskiitmiseks Riigikogule.

T. Maimetsa sõnul on strateegia eesmärkide realiseerimise hetkeseisu lühiülevaade esitatud TANile tabeli kujul. HTMil on kavas tellida strateegia eesmärkide realiseerimise sisuline analüüs, kaasates selleks väliseksperite. Analüüsi eesmärgiks on ühelt poolt saada hinnanguid vajaduse kohta teha muudatusi või täiendusi kehtivas strateegias, märkis T. Maimets. Tema sõnul on veelgi olulisem saada sisendit uue strateegia koostamiseks.

Analüüsi korraldamiseks kutsub HTM kokku töörühma, mis koostab 2004. juunikuul jooksul analüüsi lähteülesande, mille alusel otsitakse avaliku konkursi kaudu teostaja ning analüüsi aruanne peaks valmima 2004. lõpuks. Sellest tulenevad vajalikud strateegia muudatus- ja täiendusettepanekud esitab HTM TANile 2005.a algul.

Paralleelselt käivitatakse ettevalmistused uue T&A strateegia 2007-2014 koostamiseks. T. Maimets lisab, et TAN peaks kokku panema ettevalmistava töögrupi, mis 2004. II poolaastal kaardistab probleemi, töötab välja tegevus- ja ajakava, määratleb vastutajad ning kaasatavad partnerid. Strateegia heakskiitmine peaks aset leidma TANis ja valitsuses 2006. I poolaasta lõpus. 2006. II poolaastal toimub strateegia menetlemine ja heakskiitmine Riigikogus.

R. Malmstein küsib, kas poleks siiski võimalik nihutada menetlust 2005 lõppu?

T. Maimets seab kahtluse alla, kas olemasolev strateegia on selleks ajaks nii hästi täidetud, et enne selle ametlikku lõppu alustada uue strateegiaga.

J. Engelbrecht leiab, et küsimus ei ole mitte selles, kas on valmis eelmine strateegia, vaid et 2006. saame hakata tegema 2007. eelarvet selle järgi. Kui kiita heaks 2006. lõpus, siis 2007. eelarve on juba lukus.

R. Malmstein arvab, et küsimus ei olegi niipalju selles. See oleks pigem aluseks 2006. eelarve tegemisel. Kui 2005. lõpus Riigikogu ta ära menetleb, siis ei tuleks mingit vastuolu.

T. Maimets täpsustab, et siis 2005. lõpus menetleks 2007. aasta strateegia ära.

R. Malmstein märgib, et kui me peame 2006. alguses 2007. eelarvet koostama, siis sellele võiks olla uus strateegiline alus.

M. Värton rõhutab, et 2007. on struktuurfondidele määrav, seega peame olema varakult valmis.

T. Maimets täpsustab üle, et 2005. lõpus toimub menetlemine TANis ja 2006. alguses Riigikogus. Ministeerium võtab seda arvesse, kui nii ütleb TAN.

R. Malmstein lisab, et on oluline uus strateegiline pilt võimalikult täpselt paika saada. See peaks arvestama nii Euroopa dimensiooni kui ka seda, kuidas me tahame siseriiklikult erasektorit kaasata. See on asja üks oluline külg - teaduse, kõrghariduse rahvusvahelisus, kuidas me seda näeme tulevikus.

A. Keevallik märgib, et ühed sihid on need, mida seab endale EL. On selge, et Eesti tahab ELga sama sammu pidada, aga me ei tohi EL sihti mehhaaniliselt üle kanda Eestile. A. Keevallik toob näitena, et ELis on aktuaalne alusuuringutele antavate vahendite suurendamine, aga Eesti jaoks ei ole see primaarne. Meil on paigast ära proportsioonid alusuuringute ja rakendusuringute vahel.

T. Maimets nõustub sellega üldjoontes. Aga siin on oht jõuda sinna, mida mitmed riigid Eestile ette heidavad, et EL raha eest saate abi aga enda raha eest hoiate maksud madalad. Ehk teisisõnu EL rahadega teeme EL asju aga oma rahadega hoopis midagi muud.

J. Engelbrecht lisab, et tuleb kindlasti vaadata, kuidas me saame Euroopa asjadega hakkama ja loomulikult on meil vaja tähelepanu pöörata rakendusuringutele. Sellest ka mure eelarve osas, kuna sinna ei tule riigipoolset toetust.

J. Parts küsib, et kes moodustab strateegia töörühma? Kes hakkab erinevate osapoolte seisukohti ära kuulama? HTM on juhtivministeerium. On oluline, et võtmeosapooled oleks protsessi kindlasti kaasatud, MKM ja ETA.

J. Parts teeb T. Maimetsale ettepaneku moodustada juhtrühm, mis koosneks 5 või 6 liikmest, kes seda strateegiat hindab, eksperte kaasab ja teeb täpsustusi. Kes on ettevõtjate esindajad?

A. Keevallik arvab, et üks kogemustega inimene on Tiit Vähi, kes on ka näidanud, et on suuteline sellises valdkonnas läbi lööma.

J. Engelbrecht teeb ettepaneku Andres Haamer, kes tegeleb IT valdkonnas.

R. Malmstein leiab, et strateegiliselt on oluline punkt, et kas innovatsioon on strateegia osa või innovatsioonistrateegia on eraldi. Praegune olemasolev Teadmispõhine Eesti küll kajastab innovatsiooni, aga küsimus on selles, milline suund võetakse. Kas T&A strateegia ja innovatsioonistrateegia on kaks üksteist toetavat strateegiat või üritatakse kõik ühele paberile kokku kirjutada?

A. Keevallik rõhutab, et kindlasti peavad strateegiad olema eraldi, muidu valgub asi väga laiali.

K. Kubo pooldab pigem ühtset kontseptsiooni. Koostöö koordineeritus on siis parem. Kontseptsioon kannab ühist vaatenurka, kui see on koos. Eraldi strateegiate puhul tekib probleem haakuvusega ja samuti on probleemiks eelarve küsimus.

A. Keevallik leiab, et see on väga raskesti kokku võetav kuna innovatsioon hakkab elama suhteliselt sõltumatut elu võrreldes T&Aga. T&A tegevus on ainult üks innovatsiooni toetav allikas aga innovatsioon on palju laiem mõiste.

K. Kubo ütleb, et kui rääkida T&Ast, siis see on teadmispõhise majanduse võimendus. Paralleelselt tuleks vaadata ka disaini, organisatoorseid jt aspekte. Lihtsalt koostame ühe dimensiooni juurde, lisab K. Kubo.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU OTSUSTAS:

- 6.1. Võtta teadmiseks Teaduse-Arenduse-Innovatsiooni strateegia ettevalmistamise tegevuskava.
- 6.2. Teha haridusminister T. Maimetsale ülesandeks moodustada juhtrühm, mille ülesandeks on strateegia hindamine.
- 6.3. Muuta strateegia heakskiitmise ajakava. Strateegia heakskiitmine toimub TANis 2005. II poolel ja 2006. I poolel toimub strateegia menetlemine Riigikogus.

7. Informatsioonipunktid.

7.1 Teaduse rahastamise töörühma senisest tööst.

T. Maimetsa sõnul pole töörühm oma tööd veel lõpetanud, aga otsustati tutvustada TANile tegevust, milles on jõutud kokkuleppele ja kus on lahkehelid ning vaidluskohad.

K. Haller rääkis loodud töörühmast, kuhu on kaasatud terve rida partnereid, kellelt on saadud võtmeküsimuste kohta arvamusi. Töörühm koostas aruande, mille esitas ka eelmine nädal Teaduspoliitika komisjonile, kus esitatud seisukohad põhimõtteliselt heaks kiideti.

K. Halleri sõnul on lähtunud asjaolust, et teaduse finantseerimine tuleks jagada kolme gruppi:

1. Järjepidevust ja jätkusuutlikkust tagavad meetmed (ca 1/2 mahust)
  - TA sihtfinantseerimine;
  - TA infrastruktuurikulud (nn jooksvad kulud);
  - TA baasfinantseerimine;
  - Eesti TA finantseerimine (senisel kujul).
2. Dünaamilised meetmed (ca 1/6 mahust)
  - Individuaalgrandid;
  - EASi uurimistoetused;
  - Doktorigrandid;
  - Järeldoktorigrandid;
  - Uuriija-professori grandid.
3. Strateegilised meetmed (ca 1/3 mahust).

Strateegilisteks meetmeteks on eelkõige teadus- ja tehnoloogiaprogrammid, mis suunatakse konkreetsete strateegiliste eesmärkide täitmisele, s.h nii T&A keskkonna arendamisele kui ka uurimistöodeks konkreetsetes (eelkõige rakenduslikes) valdkondades.

Kui rääkida **sihtfinantseerimisest**, siis praeguseks ollakse töörühmas ja samuti Teaduspoliitika komisjoni poolt konsensuslikul seisukohal. On jõutud arusaamani, et sihtfinantseerimise osas tuleb terve rida muudatusi sisse viia. Nimelt vähendada bürokraatiat ja suurendada teemade mahtu.

K. Haller märkis, et sihtfinantseerimise all on ka Rektorate Nõukogu poolt uue lahendusena esitatud, et 70% ulatuses tuleks sisse viia rahastamise valdkondlike kvootide alusel neljas suures valdkonnas ning 30% sihtfinantseerimisest jääks nn vabale turule. Rektorate Nõukogu ettepanekuks valdkondliku jaotuse osas on Soome mudel:

- 1) bioteadused ja keskkond,
- 2) loodus- ja inseneriteadused,
- 3) tervis,
- 4) kultuur ja ühiskond (humanitaar- ja sotsiaalteadused).

Kvootide mahu suurte gruppide vahel määrab iga 3 aasta järel TAN, millega TAN saab reaalselt kujundada riiklikku teaduspoliitikat. Rektorate Nõukogu ettepanek on, et peaks jääma 4 või 5 suure rühma juurde. Selle kiitis heaks ka Teaduspoliitika komisjon.

J. Parts küsib, kas see on nüüd siis juba Eesti töö variant? Kas need valdkonnad on ka juba täpsemalt lahti kirjutatud?

K. Haller vastab, et praegu ei ole. Kavade järgi peaks need mahud määratama siis, kui on transformatsiooni maatriks paika pandud, mis on mõningates teadusvaldkondades paika pandud, nt keemia-biokeemia. Kui see transformatsiooni maatriks on paigas, siis on olemas tervikpilt ja saab ütelda, milline on suhe praegu on ja kas TAN soovib sinna sisse viia muudatusi.

Infrastruktuuri all on arvestatud nn jooksvaid kulusid, mis garanteerivad T&A tegevuse funktsioneerimise. Maailma kogemuse põhjal moodustavad kogu

infrastruktuuri kulud (need ulatuvad alates kütusest ja elektrist lõpetades kemikaalide, väikeste aparaatide ja administratiivjuhtkonna palkadega) umbes pool teaduse finantseerimise kogusummast.

Tema sõnul on siin probleemiks see, et osa soovivad seda rakendada automaatselt, kui protsenti sihtfinantseerimises. Meil käivad vaidlused selle üle, kas poleks mitte õige arvestada eksperimentaalse ja teoreetilise kallakuga asutuste erinevaid infrastruktuurikulusid, mis kajastuvad nt töökodade, muuseumide, raamatukogude ja muudes haldamiskuludes. Tuleb eraldi mainida, et teadusraamatukogusid see meede ei puuduta, see on eraldi sätestatud TAKis.

Baasfinantseerimise kohalt on lähtutud seisukohast, et algvariant peaks olema maksimaalselt lihtne ja arusaadav ning Rektorete Nõukogu poolt toetati järgmist ettepanekut:

- 50% kogumahust eraldatakse vastavalt kvalifikatsiooninäitajatele (näiteks ISI publikatsioonide arv),
- 40% kogumahust eraldatakse proportsionaalselt T&A finantseerimise mahuga (sh kõik lepingud, grantid, patentide müük jms.),
- 10% eraldatakse proportsionaalselt asutuses tehtud/kaitstud/juhendatud doktoritööde arvule.

Järgmiseks on **dünaamilised meetmed**. Põhiline muudatus tuleb individuaalgrantide osas, doktorigrandide sisseviimisega tuuakse dünaamiliste meetmete alt ära doktorigrandide finantseerimine, mis praegu moodustab teadusfondi grantidest päris suure osa, umbes 14 milj krooni. EASi projektide osas pole praegu töörühma käsitluses veel jõutud täpsemate meetmeteni. Doktorigrandid on kõige probleemsem valdkond ja siin on arvamused seinast sein. On ülikoole, kes soovivad, et doktorigrandid antaks kogusummas ülikoolile kaitsmise arvu järgi, spetsifitseerimata erinevaid valdkondi. Ministeeriumi poolt ollakse siiski seisukohal, et kuskilt peab riik esitama oma nõude erinevate valdkondade jaotuse osas ja tugevdama kontrolli kvaliteedi üle, sest praegu need numbrid ja suhted ei rahulda Eesti riiki. Samas märgib K. Haller, et ollakse ühel meel selles, et kõikidele nominaalajaga õppivatele doktorantidele tagataks stipendium, mis annaks neile üheselt võimaluse pühenduda doktoritöö teostamisele. Järeldoktori grandides olulisi muudatusi ei ole plaanitud.

Uurijaprofessori grandides on tööversioone kaks:

1. kas see meede “asendada” teadlaste kolmanda astmega, või
2. olemasolevat süsteemi laiendada.

Strateegiliste meetmete jaoks on loodud eraldi töörühm, mis kaasab erinevate ministeeriumide esindajaid. Üldine kontseptsioon on paberile pandud, kus teadus- ja tehnoloogiaprogrammid jaotatakse horisontaalseteks ja vertikaalseteks programmideks. Vertikaalsed programmid on orienteeritud kas konkreetse teadus- või tehnoloogiavaldkonna arengule või sotsiaalmajandusliku probleemi lahendamisele. Neid kasutatakse ka mingi valdkonna muidu killustatult tegutsevate teadusprojektide sidustamiseks ja fokuseerimiseks või mingite valdkonnaspetsiifiliste probleemide lahendamiseks. Vertikaalsete teadusprogrammide abil luuakse vajalikud eeldused osalemiseks Euroopa ühtse teadusruumi kujundamisel EK poolt initsieeritud rahvuslike teadusprogrammide võrgustikes (ERA-NET skeem). Horisontaalsed

programmid on suunatud kogu T&A süsteemi arendamisele või süsteemi ühiste suuremate strateegiliste eesmärkide täitmisele.

K. Haller loodab, et töörühm jõuab oma põhikontseptsiooniga valmis lähema kuu jooksul. Muudatused, mis puudutavad järgmise aasta eelarvenumbreid, on üldplaanis kogumahuna läbi arutatud ja nad kajastuvad ka eelarveprotsessis. Küsimus on selles, et partnerite mõtted on kaunis erinevad ja kavas on teha selline programm, mis leiab rakendamist valdavalt enamuses institutsioonides. See protsess võtab paraku aega.

J. Parts küsib, kas need muudatused on juba planeeritud? Missuguseid õiguslikke muudatusi või parandusi on vaja juba sügisel?

T. Maimets vastab, et kaks muudatust on vaja sisse viia. Lisaks sellele rakendussätteid, mida eelarveprotsessis püüti juba arvestada. Hea uudis on tegelikult ka see, et suhteliselt paljus ollakse siiski juba kokku lepitud.

A. Keevallik rõhutab, et on oluline ka see, et TANil tekib väga tugev funktsioon Eesti teadusstrateegia mõjutajana.

R. Malmstein küsib, kus on suurim probleem, kas doktorigrandides?

A. Heinaru leiab, et suur edu on saavutatud, kuus rektorit on konsensuslikult mitu dokumenti ette valmistanud. See on väga suur edu ja umbes veerand on veel teha.

J. Parts täpsustab, et kas realselt on mõju tunnetatav, kui neid plaane niimoodi rakendada? Et siis järelikult peame olema võimelised need plaanid eelnõude kujul viima Riigikogusse septembri alguses. Seega tuleb augustis seda TANis arutada. Kas tuleks võib-olla reserveerida eraldi debatt, kus arutatakse täpselt selle kogu rolli? Kas antud kavas vaadati ka innovatsiooni osa?

K. Haller märgib, et vaadati kogu avaliku sektori poolset finantseerimist.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU OTSUSTAS:

7.1. Võtta teadmiseks teaduse rahastamise töörühma senine töö.

7.2. Tallinna Ülikool.

T. Maimets alustab tõdemusest, et kõik kes seni on Tallinna Ülikooli teemal erinevates kooslustes arvamust avaldanud, kiidavad üksmeelselt heaks praeguse koalitsioonileppe punkti, mis ütleb, et ülikoolimaastiku korrastamiseks tuleb toetada Tallinna Ülikooli teket. Aga kui üks samm edasi astuda, siis tuleb välja, et ülikoolimaastiku korrastamisest saavad erinevad osapooled väga erinevalt aru. Näiteks Rektorite Nõukogu seisukoht Eesti ülikoolimaastiku kujundamisest on selline, et nad toetavad humanitaar-sotsiaalteadusliku põhikoolitusega avalik-õiguslikku ülikooli Tallinnas, aga nad on arvamusel, et:

1. uus ülikool tuleks kujundada Tallinna Pedagoogikaülikooli muutmise teel,

2. tuleks lisaks kaasata ka teisi Tallinnas tegutsevaid ja sarnase orientatsiooniga õppeasutusi, nt Kunstiakadeemiat.

Rektorite Nõukogu soovib üldse nimetada see ülikool Tallinna Linna Ülikooliks. Siin aga tekkib vastolu, kuna see on maailmas eraldi tuntud termin. Teadlaste Liit on üldse arvamusel, et ülikooli nime kasutada ei ole õige.

Teaduspoliitika komisjon arutas seda teemat ja fikseeriti, et on palju erinevaid arvamusi ja peale jäi see, et tegu pole mitte ühe ülikooli reorganiseerimisega vaid Eesti tulevase kõrgkoolimaastiku projekteerimisega. Hetkel on komisjonil vaja teha omad järeldused ja vajalikud uuringud, et jõuda selguseni, milline on kõrgharidusmaastik 10 või 15 aasta pärast ja siis sealt minna edasi Tallinna Ülikooli teemaga.

J. Parts küsib, missugused on need kohad, kus valitsus on mingil hetkel kohustatud teatud samme astuma või tähendab see seda, et hoitakse teatud ajalist ooteseisundit.

A. Keevallik lisab, et tuleb kasutada ülevalt-alla jõudu, sest olukord on selline, et keegi ei taha midagi käest ära anda. Kõik tahavad säilitada seda, mis neil on. Kui see protsess nüüd üldse toimuda võiks, siis ainult nii, et ministeerium ülevalt alla dikteerib selle vormi, milline see Tallinna Ülikool või Linnaülikool peab tulema. Omavahel kahjuks kokkuleppele ei jõuta.

T. Maimets märgib, et Teaduspoliitika komisjoni eelmise nädala koosoleku teine päevakorrapunkt oli Ajaloo Instituudi ja Tallinna Pedagoogikaülikooli liitmine. See punkt kiideti heaks.

J. Parts küsib, kes koolitab õpetajaid? Kas Tartu Ülikool koolitab ka algklasside õpetajaid? Tartu Ülikool peaks jääma ikka kõrgema taseme juurde.

A. Heinaru nendib tõsiasi, et Tartu Ülikool koolitab tõesti nii algklasside õpetajaid kui ka siis kõrgema taseme õpetajaid. Tema sõnul on probleem Eesti kõrgharidusmaastikul kolledžites. Õpetajad on eelkõige need, kes praegu tulevad kolledžist.

J. Parts küsib, mis on siis probleem? Kas teha nendest kolledžitest rakendusülikoolid? Anda neile üleminekuajag, investeeringud koos üleminekuajaga, et nad suudaks iseseisvuda. Nii loome tugeva institutsiooni üle Eesti.

A. Heinsaru lisab, et Tartu Ülikooli arengukavas võeti ette plaan seda teemat arutada, sest kusagilt peab piir minema. Rakenduskõrgkoolidel on väga tähtis osa Eestis ja meil ei ole mõtet, et nad alluksid ülikoolidele. Loomulikult on seal ka teatud huvid, kuna osa EL programme on ainult rakenduskõrgharidusele.

T. Maimets märgib, et reaalsus on see, et praegune seadus ütleb, et ülikooli sees ei tohi rakendusõppekava olla, see võib ainult kolledžis olla. Tallinna Ülikool tuleb TANi siis, kui Teaduspoliitika komisjon ta heaks kiidab. Järgmisel TANi istungil on päevakorras Ajaloo Instituudi ja Tallinna Pedagoogikaülikooli liitumine.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU OTSUSTAS:

- 7.2. Võtta teadmiseks Tallinna Ülikooli loomise hetkeolukord.
- 7.3. Seada Haridusminister T. Maimetsale ülesandeks esitada järgmisel TANi istungil Ajaloo Instituudi ja Tallinna Pedagoogikaülikooli ühendamise otsus.

7.3. Kommentaarid ja seisukohad seoses Euroopa Komisjoni poolt avalikule arutelule esitatud dokumendiga “A new Action plan for innovation”.

K. Kubo tutvustas Euroopa Komisjoni poolt avalikule arutelule esitatud dokumenti “A new Action plan for innovation”. Tema sõnul on tegu EL uue lähenemisega innovatsioonipoliitikale. Senine dokument võeti EL’s vastu 1994 aastal. Uus dokument toob välja innovatsiooni olulisemad aspektid, mis on nt juhtimine, disain, organisatsioonide erinevad meetodid. Samuti on oluline aspekt see, et tuuakse välja üks asi, mida riigid saavad teha – soodustada innovatsioonide tekkimist ja arendada turge seal, kus on nõudlus innovatsiooni järele. See on üks suund, millega kõik riigid, k.a. EL on ise vähe tegelenud.

K. Kubo sõnul oodatakse riikidelt kommentaare ja seisukohti mai lõpuks. MKM paneb kokku koondseisukoha. Üldine arvamuste avaldamine on avalik.

J. Parts kutsub erinevaid osapooli sellega tutvuma ja esitama oma formaalsed või informalsed seisukohad MKMile. Mis mõju on sellel EL rahale?

K. Kubo märgib, et sellest on erinevaid arusaami. T&A peamine finantseerimise instrument on T&A raamprogramm. Samas ettevõtluse poole pealt on eraldi programm. Selle tegevusplaani rakendamine puudutab tegelikult mõlemat.

J. Parts märgib, et tegu oleks nagu mõtteviisi ühtlustamisega ELis

K. Kubo täpsustab, et tegu on täiesti uue mõtte sisse toomisega, mitte ainult EL tasandil, vaid kõikides riikides.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU OTSUSTAS:

- 7.4. Võtta teadmiseks Euroopa Komisjoni dokument “A New Action Plan for Innovation”.

R. Malmstein palub TANi sekretäridel hoolt kanda selle eest, et kuna TANi liikmed osalevad erinevates EL kogudes, kus räägitakse teaduspoliitikast, esitada tulevikus teistele TANi liikmetele mingi perioodi osas ülevaateid informatiivse teabena, et olla kursis mujal toimuvaga ja et TANil oleks võimalus saada tervikpilt EL dimensioonist.

Juhan Parts
Peaminister